

Міжнародний досвід та співробітництво у сфері судового управління

*Решетнік А.Р., студентка гр.Юм-21 юридичного факультету СумДУ
Науковий керівник – Логвиненко М.І., к.ю.н, доц. кафедри права СумДУ*

Питання щодо покращення та удосконалення системи судової влади в нашій державі є на даний час актуальними для суспільства, адже з початком проведення судово-правової реформи на території України роль суду має бути переосмислена з позицій конституційних та міжнародно-правових стандартів – як органу захисту прав людини та основних свобод, що діє на принципах справедливості, незалежності, доступності і відкритості.

Проблема вдосконалення вітчизняного правосуддя має першочергове значення для України як для держави, що обрала для себе демократичні засади розвитку [1].

Важливо зазначити, що питаннями судового адміністрування займалось багато вчених та науковців: Ю. Битяк, В. Авер'янов, І. Голосніченко, А. Стрижак, Д. Притика, О. Коротун, В. Кривенко, Г. Барабаш.

Слід зазначити, що змін потребує не тільки система забезпечення правосуддя, а і система судового управління, тобто адміністрування в самій судовій установі. Саме тому у згаданій реформі поряд із спрямуванням на підвищення ефективності правосуддя, має місце і заслугове на увагу - вдосконалення судового управління та забезпечення його демократизації [2].

Не можна не відзначити, що керівництво нашої держави за останні роки звертало увагу на найсуттєвіші недоліки в даній галузі, а саме на початку листопада 2010 року було проведено низку заходів, які стосувались інновацій в адмініструванні судів. Заходи з цього приводу було організовано Проектом ЄС «Прозорість та ефективність функціонування судової системи України: компонент державної служби» у співпраці з Верховним Судом України.

У ході конференцій та семінарів були висвітлені інноваційні методи адміністрування, які були розроблені кількома українськими судами та застосовувалися цими судами за погодженням з Державною судовою адміністрацією. Ці інновації надали змогу судам покращити внутрішню організацію та виконання функцій, що привело до кращого надання послуг громадянам. Більшість цих ініціатив не потребували додаткового фінансування.

Також, з метою обговорення питання проблем розвитку та підтримки міцної і справедливої судової системи у добу невизначеності Міжнародною асоціацією судового адміністрування 3-15 червня 2012 року в м. Гаага (Нідерланди) було організовано міжнародну конференцію. На її засідання було запрошено представників більше ніж з тридцяти країн світу. Серед них були судді, представники судових органів, керівники міністерств юстиції, науковці у сфері юстиції та представники організацій міжнародного розвитку верховенства права різних держав світу.

Під час роботи конференції, в якій взяли участь представники України, візит яких відбувся з ініціативи і за сприяння Проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Україна: справедливе правосуддя». До складу Української делегації увійшли судді Верховного Суду України, Голова і заступник голови Державної судової адміністрації України, представники судових органів і громадських організацій.

Захід проходив у формі виступів з обговореннями, а також у формі семінарів з обміном досвідом і думками. Для нашої держави міжнародне співробітництво має позитивне значення, адже ми прагнемо досягти судової досконалості і функціонування якісного суду.

Делегатами з України було представлено застосування інноваційних технологій автоматизації та комунікації для цілей судового адміністрування та управління, розробки ефективних стратегій внутрішнього контролю для вирішення проблеми корупції серед суддів і працівників суду, та інноваційного застосування соціальних мережевих сервісів у судовій системі. У їх роботі активну участь взяли генеральний директор ДП «Інформаційні судові системи» і його заступник, які обмінялись досвідом із закордонними колегами щодо застосування інноваційних підходів в роботі судів [3].

Також, в рамках обговорення питань транснаціонального співробітництва суддів у Європі, Суддею Верховного суду України було розкрито структуру і побудову органів суддівського самоврядування в Україні, з акцентовано увагу учасників на актуальних і проблемних питаннях його функціонування.

Підсумком конференції для України та країн учасників стало визначення міжнародних тенденцій розвитку у галузі судового адміністрування та визначення його пріоритетних напрямів [4].

Найважливішим, на мою думку, стала можливість обміняти досвідом із поставлених питань та налагодити ділові зв'язки між представниками країн-учасників.

Таким чином, для приведення системи управління судами у відповідність до сучасних європейських стандартів, пропонується взяти на озброєння деякі методи зарубіжних країн. Особливої необхідності набуває розробка стратегії у галузі судового управління. Окрему увагу слід приділяти організаційній структурі суду, делегуванню та розподілу повноважень, розподілу справ серед суддів, кадровій роботі, зв'язкам з громадськістю та ЗМІ, дотриманню правил етичної поведінки, застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій.

Щодо використання сучасних технологій у забезпеченні судового процесу, то наразі у судах України має активно впроваджуватися система відеоконференцзв'язку, якою вже забезпечені всі апеляційні суди, та запроваджується проект «Електронний суд», що дозволить обмін інформацією між судом і учасниками судового процесу в електронному вигляді. Для підвищення рівня довіри та поінформованості громадян про роботу судової системи, Державною судовою адміністрацією України планується створення прес-центру судової влади.

Навчання пройшли багато суддів, керівників апарату, помічників суддів загальних судів, із чого можна зробити висновок, що міжнародне співробітництво в даній галузі впливає позитивно на реформування вітчизняної судової системи та її вдосконалення і залишається актуальним на даний час.

Як бачимо, інтегрування європейських методів удосконалення судового управління залишається однією з ключових умов формування незалежної, прозорої та ефективної судової системи, а забезпечення користувачів суду якісними послугами, на підставі досвіду інших держав дає швидке і ефективне вирішення спорів, які сприятимуть зміцненню довіри громадян до суду, що є запорукою демократичного суспільства.

Література:

1. Куліков О. Проблеми неефективного функціонування системи українського судочинства / О. Куліков // Юридичний журнал. - 2008. - № 10. — С. 100.
2. Матеріали з програми Проекту ЄС «Прозорість та ефективність функціонування судової системи України: компонент державної служби» / Інтенсивний курс з питань управління/ м. Київ 31 травня - 04 червня 2010 р.
3. Електронний Інформаційний вісник Української асоціації сприяння розвитку судового адміністрування <http://uaca.org.ua>
4. «Юридичний вісник України» №102, Правові новини «Інноваційні підходи в судовому адмініструванні» – С. 2.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 54-55.